

**جلسه نود و چهارم
صورت مشروح مجلس
یوم یکشنبه ۲۲ قوس
۱۳۰۴ مطابق هفدهم
جمادی الاولی ۱۳۴۳**

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر
بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل
گردید .

(صورت مجلس یوم پنجشنبه نوزدهم
قوس را آقای اقبال الممالک قرائت نمودند)

**رئیس - آقای آقاسید یعقوب
(اجازه)**

آقاسید یعقوب - بنده قبل از دستور
فرضی داشتم .

**رئیس - آقای آقا شیخ جلال
آقا شیخ جلال -** عرض بنده هم قبل از
دستور است .

**رئیس - آقای تدین
(اجازه)**

تدین - در جلسه گذشته بنده بواسطه
کسالت مزاج نیمساعت دیر آمده ام کتباً
هم اجازه خواسته بودم گویا نرسیده
باشد .

رئیس - از کمیسیون تحقیق خواهد
شد بعد اگر لازم بود اصلاح می شود .
آقای داور -

(اجازه)

داور - بنده قبل از دستور عرضی
دارم .

**رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب
راجع بصورت مجلس است؟**

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر
عرض بنده هم قبل از دستور است

**رئیس - آقای حائریزاده
(اجازه)**

حائریزاده - بنده در جلسه سابق
در موضوع مصر دو موضوع را سؤال
کردم یکی راجع بعملیات دولت که نماینده
مادر مجمع اتفاق ملل چه اقداماتی کرده

دیگری راجع به چیزی که تلگراف از پارلمان
مصر به پارلمانهای دنیا شده است که
آیا آن تلگراف بمجلس ایران رسیده
است یا خیر .

یک قسمت از این دو موضوع را
نوشته اند و لازم است قسمت دیگرش هم
تذکر داده شود .

رئیس - اصلاح میشود . دیگر ایرادی
نیست ؟

(اظهاری نشد)

**رئیس - آقای آقاسید یعقوب
(اجازه)**

آقا سید یعقوب - مسئله بودجه
طوری شده است که در یک مسائل خیلی
مهمی وقت بنده نمیرسد حرف بزنم .

عرض میکنم یک بانکی مدتی است
در خیابان لاله زار تأسیس شده است باسم

بانک سلطانی عثمانی و بنده نمیدانم این بانک
باجازه کی تأسیس شده و بتصویب کی بوده
است و حقیقتاً نمیدانم از کدام وزارتخانه
سؤال کنم فعلاً از وزارت فوائد عامه سؤال
میکنم استدعا میکنم مقرر فرمائید بیایند
جواب بدهند که این بانک چیست و مسئولش
کیست و برای چه تأسیس شده است این
چه مملکتی است که هر کسی هر طور میل
دارد ببايد درش يك كاری بکند
(صورت سؤال را آقای
رئیس تقدیم نمودند)

نجات - دولت اجازه داده است
آقاسید یعقوب - اگر دولت اجازه
داده است پس اصل سی و سوم قانون اساسی
از بین رفته است .

**رئیس - آقای آقا شیخ جلال
(اجازه)**

آقا شیخ جلال - بنده اساساً نظرم
این است که اکثریت مجلس که اساس
حکومت را تشکیل میدهد
(جمعی از نمایندگان - آقابند
تر بفرمائید - در محل نطق
حاضر شدند)

بنده عقیده ام این است که دولت را
فقط اکثریت پارلمانی تشکیل میدهد و تمام
قوای مملکتی حقیقتاً ناشی از پارلمان است
بنابر این بنده معتقدم در هر موردی که
مذاکراتی بین پارلمان و دولت جریان دارد
سزاوار نیست که گفته شود آقایان اگر
شما مخالفید سؤال کنید استیضاح کنید .
بنده که يك نفر از اعضاء اکثریت هستم
و عقیده ام این است که حکومت حاضره
تقریباً موافق اصول آمال تشکیل شده
معتقد هستم که در قضای جاریه باید
از طرف مجلس به
دولت تذکر داده شود .

و قوانینی که در مجلس وضع میشود
باید دولت آنها را مراعات کرده و احترام
و اجرا کند .

از جمله قوانینی که از مجلس گذشته است
و شکل قانونی دارد مسئله تأدیه حقوق برج
سنبه و میزان وزارت خانهاست که تا کنون
تأدیه نشده است

بنده بعد از فرمایشات آقایان تدین و
سلیمان میرزا زائد میدانم که راجع بعملین
عرض کرده باشم

ولی فقط از نقطه نظر اصول میخواهم
عرض کنم که در موقع جمع بعضی از آقایان
نمایندگان و هیئت دولت و مخبر محترم
کمیسیون بودجه میفرمودند اقلام جمع تمامش
گرفته شده است

پس بر این اصل دولت نمیتواند از
نقطه نظر نبودن پول هنر بیارود که چون
پول نبود حقوق معلمین و وزارت خانها را
نداده ایم
حقیقتاً اگر حکومت يك دلیلی دارد

بر عدم تأدیه حقوق خوبست بیاید در مجلس
بگوید تا ما هم بپذیریم و اگر چنانچه دلیلی
ندارد با این جریاناتی که امروز در مملکت
است علت این سهل انگاری در اجرای
قانون چیست ؟

از طرفی بنده می بینم از طرف بعضی
از سفارتخانه ها مثلاً سفارتخانه ایران در
امریکا تلگرافی بدولت ایران رسیده است
که اگر تا بیست و پنج ماه حقوق بما
نرسد طلب کاران مراجعه میکنند بوزارت
خارج و ممکن است این ترتیب به ما که
هم منجر شود .

و همان اشخاصی که ما انتظار داریم
برای مملکت خدمت کنند و حفظ حیثیات
دولت را بنمایند ممکن است بمعا که جلب
شده و محکوم شوند -

همچنین نمایندگان ما در سایر ممالک
و همان اشخاصی که ما توقع داریم در
دنیا برای ما کار بکنند برانند برای تلگراف
کردن پول ندارند و ازقراری که بنده
بنده شنیده ام وزارت خارج هم امروز
تعطیل کرده اند

معلمین هم در حال تعطیل اند سایر
وزارت خانها هم میخواهند تعطیل کنند در
این موقع هم دنیا چه دلیلی دارد که در
این مملکت این طرز قضایا پیش بیاید و
بالاخره در نبودن رئیس دولت
يك بحرانی در این مملکت پیدا شود .

بنده عقیده ام این است چون مسامحه
در اجرای قوانین را نباید حکومت روا
بدارد

لهذا از طرف مجلس اخطاری بهیئت
دولت بشود (همانطوری که در قانون اساسی
هم تصریح شده که اگر سهل قانونی که از
مجلس گذشته است از بابت يك دوازدهم
اعتبارسنه ماضیه حقوق مأمورین داده
شود .

بعضی از نمایندگان - صحیح
است .

**رئیس - آقای داور
(اجازه)**

داور - هر قدر يك مسئله طرف توجه
باشد طبیعتاً وقتی که مکرر شد آن اثری را
که باید بکند نمی کند و غالباً اشخاصی
از خودشان سؤال میکنند که چرا این
مسئله تکرار شده و اثری نبخشیده مسئله را
هم که بنده امروز میخواهم عرض کنم مکرر
در اینجا گفته شده و با اصطلاحی که معمول
شده است میخواهم بگم قدری نمک معارف
بپاشم .

باین جهت عرض میکنم از آقایان .
وراه اینکه این مسئله تکرار نشود اینست
که يك فکر اساسی در این کار بکنیم که
همیشه معارف از مسئله حقوق خودش بعد
از همه نباید و در آن آخر آخر وقتی که همه
گرفتند بگیرد اگر رسید رسید . نرسید
نرسید .

وقتی ما بنشینیم و يك فکر صحیحی
برای این کار بکنیم طبیعتاً همه این
صحبت ها کم میشود .

غالب آقایانی که در مجلس هستند با
اعضاء و معلمین مدارس روابط دارند و از
حال آنها اطلاع کامل دارند و همه میدانند
که معلمین اقداماتی کرده اند و بوزارت
خانه اطلاع داده اند و از وزارت خانه همه
بآنها وعده داده اند و بالاخره گفتند که اگر
بما حقوق ندهید ما از عهدہ کار بر نمی آئیم
و تعطیل میکنم .

سه ماه از سال گذشته بآنها حقوق
داده نشده چهار ماه هم از این سال این
میشود هفت ماه .

اساساً بنده نمیخواهم آنطوری که
آقای آقا شیخ جلال فرمودند بدولت بگوئیم
تو مجبور هستی ماه به ماه تمام حقوق وزارت
خانها را بدهی .

البته اگر دولت پولی موجود در صندوق
داشته باشد

وزارت خانهای خودش را بی پول
نمیگذارد و میدهد ولی يك مسئله هم هست
که ما الان چند سال است به آن متوجه
هستیم که هر چند وقت يك مرتبه بایستی
کار مدارس بتعطیل برسد و يك اقداماتی
بکنند و يك حرفهایی بزنند تا حقوق بآنها
داده شود .

اساساً وزارت معارف در ردیف سایر
وزارت خانها گذاشته نمیشود . در این
مملکت وزارت خانهای خاصه و خرجی
هست بنده کار ندارم به مخارج ضروری و حتمی
البته مخارج قشون و نظمیه و امنیه يك
مخارجی است که نمیشود دیرداد .

سر باز در سر باز خانه یا میدان چنگ یا
در هر کجا هست باید حقوق و جیره اش
داده شود تا بتواند چنگ کند .

پلیس هم باید مرتباً حقوقش برسد تا
بتواند از اغتشاش جلوگیری کند يك وزارت
خانهای هست که گمان میکنم دلیلی نداشته
باشد مقدم بر سایرین باشند

مخصوصاً وزارت مالیه حالا بقول
مرحوم مسیوم مراد که دیروز حضرت والا
فرمودند هر کس نزدیک بخاری است
زود تر گرم میشود این يك مسئله و يك طرز
بیانی است ولی این را يك اصلی نمیشود
قرارداده و گفت وزارت مالیه نظر باینکه
زود يك بخاری است زود تر گرم میشود و
وزارت معارف چون نزدیک به خیال است
یخ بیند اینک زندگی نیست این اشخاص
کار میکنند باید حقوق هم بگیرند .

الان در این شهر قریب ششصد هفتصد
نفر معلم هست که از ماهی شانزده تومان و
هفده تومان پول میگیرند (چون همه اوقات
خودشان را کار ندارند

بعضی هاد در هفته چند ساعت کار دارند
و ماهی یازده شانزده تومان میگیرند) و يك
عده هستند بیست و پنج تومان عده دیگر
که روزگار شان خیلی خوب است ماهی

سروشش تومان و بالاخره يك عده کمی در مدارس متوسطه هستند که ماهی چهل و هفت تومان میگیرند و وقتی که نگاه کنیم این عده با عائله شان چندین هزار نفر بدبخت هستند که باید کار کنند و در ماه يك مبلغ کمی بگیرند

حالادلیل اینکه باید همیشه يك سال حقوقشان عقب باشد چیست؟ مکرر در مجلس گذشته و در همین مجلس صحبت شده است و دیروز گفته اند

امروز هم میگویند و بالاخره فرادهم گفته خواهد شد که تکلیف این بدبختها چیست

ولی بنده از آقایان تمنی میکنم که يك فکر عملی بکنند.

در چندی قبل وقتی که راجع بیکي از يك دوازدهم ها صحبت بود

یکی از آقایان که گویا آقای مدرس بودند پیشنهاد کردند یکی دو وزارتخانه را اول حقوق بدهند یعنی وزارت جنگ و نظمی و امنیه و بقیه را بعد در صحبت کنند.

بنده يك چیزی شبیه باین پیشنهاد میخواهم پیش نهاد کنم که مجلس تصمیم بگیرد

دولت بعد از پرداخت حقوق امنیه و نظمی و قشون مخارج مدارس را بپردازد وزارت خانه اش کاری ندارم فقط مخارج مدارس را بپردازد و این يك اصل مسلمی باشد که دولت بداند همیشه بعد از پرداخت مخارج قشون و امنیه و نظمی هیچ پولی را نباید بدهد مگر پول معلمین مدارس را میخواهد توی بخاری باشد میخواهد بیلوی بخاری.

میخواهد دوزخ آن طرف بخاری این پیشنهادی است که بنده کرده ام که مجلس شورای ملی دولت را دعوت کند که بعد از این مرتباً پس از تأدیبه بودجه قشون و امنیه و نظمی بودجه مدارس را بر سایرین مقدم بدارد

اینست که این پیشنهاد را تقدیم میکنم و آقایان رفقا در این وقت زمستان اگر میخواهند يك کمکی باین بیچاره ها بکنند این پیشنهاد را قبول میکنند یا يك راه بهتری آقایان برایش تهیه میکنند.

اگر هم حرف است که عرض بنده هم مثل سایر حرفهایی نتیجه بماند

جمعی از نمایندگان - وارد دستور شویم.

داور - تکلیف این پیش نهاد چیست؟

رئیس - میرود بشعبه وارد دستور شویم؟

جمعی از نمایندگان - بلی

معاون وزارت عدلیه - اجازه میفرمائید؟

لایحه قانونی مجازات است - تقدیم مجلس موافق هستم.

شورای ملی میکنند. (تقدیم نمودند)

رئیس - پیش نهادی از طرف بعضی از آقایان رسیده دایر باینکه جلسات طرف عصر تشکیل شود. قرائت میشود. (شرح ذیل قرائت شد)

امضا کنندگان استعفا میکنند که جلسات علنی مجلس را از سه ساعت بعد از ظهر منقطع فرمایند.

یدالله نظامی - امین الشریعه - مهدی زاهدی - عبدالوهاب الرضوی - رئیس - امضاء لازم نیست قرائت شود.

آقای رهنا موافقید؟ رهنا - بلی.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب چطور؟ آقا سید یعقوب بنده هم موافقم.

رئیس - آقای متمد السلطنه موافقتند؟ متمد السلطنه - بلی.

رئیس - آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - مکرر این مسئله در مجلس پیشنهاد شده و رد شده است بعضی از آقایان هم معایب جلسه عصر را فرمودند که بشب میکشد مخصوصاً برای رعایت خاطر مستخدمین مجلس شاهزاده شیخ رئیس اظهاراتی فرمودند و بنده هم همان نظریه را تعقیب میکنم و اظهار تأسف میکنم.

يك پیشنهادی چندین مرتبه در مجلس شده است و آقایان مخصوصاً خودشان رأی ندادند و با کثرت رد شد

حالا مجدداً پیش نهاد میکنند و بعضی از آقایانی که در آن دفعه ها مخالفت کردند حالا موافق هستند و بنده از این مسئله تعجب میکنم و اساساً متعجب هستم که اگر جلسات هان صبح منعقد شود بهتر است منتهی يك تنظیمی را فائل بشویم از برای دستور جلسات را زود تر تشکیل بدیم قطعاً کار هم پیشرفت میکند.

ممکن است جلسات را هم هفته پنج روز منعقد کنیم الان هم بنده پیشنهاد میکنم که غیر از دو شنبه و جمعه هر روز جلسه تشکیل شود و هیچ فلسفه ندارد که روزهای دیگر جلسه تشکیل نشود و اگر آقایان صبح ها سر وقت حاضر بشوند کار پیشرفت میکند هم محتاج باین صحبتها نخواهیم شد.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید.

رئیس - بگذارید يك نفر موافق حرف بزند آن وقت آقای رهنا (اجازه)

شاهزاده شیخ رئیس - بنده هم موافق هستم.

رهنا - بنده گمان میکنم علت تقدیم این پیشنهاد که چند نفر از آقایان نمایندگان هم آنرا امضا کرده اند مراجعه بکارهای چند ماهه مجلس شورای ملی است که در سر راه گذارده اند.

حقیقه اصحاب حیرت است برای اشخاصی که خارج از مجلس هستند و اسباب تأسف است برای اشخاصی که در خود مجلس هستند.

الان نه ماه از هم مجلس گذشته است و در این نه ماه سه چهار فقره قانون کی یکی راجع بصندوق پوست بره و یکی راجع به وسایط نقلیه و دوسه فقره دیگر بیشتر از مجلس نگذشته و لوایح مهم از قبیل وارد کردن ماشین آلات و لایحه اوزان و مقادیر و لوایح اقتصادی در کمیسیونها مانده است باین جهت آقایان متوجه شدند باینکه باید يك قدری بیشتر کار کرد چون از صبح تا ظهر يك ساعت یا يك ساعت و نیم بیشتر نمیشود کار کرد بنابراین جلسات عصر قائل ندیم برای اینکه بیشتر بشود کار کرد و مجال داشته باشیم الان دوازده سیزده ماه بیشتر از عمر مجلس باقی نمانده و لوایح مفیده در کمیسیونها مقرر است و باید برای آنها فکری کرد همین طور پیشنهاد میکنم يك روز هم بایام مجلس اضافه شود شود و اگر کارها زودتر تمام شد آنوقت مجلس یک هفته دو هفته تعطیل کند.

رئیس - رأی میگیریم باینکه بعد از این جلسات طرف عصر از سه بعد ظهر باشد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقایان مشار - اعظم و آقا سید یعقوب و قائم مقام و سالار لشکر پیشنهاد کرده اند که يك روز هم برعهده جلسات مجلس افزوده شده و هفته چهار جلسه بشود. مخالفی ندارد. (اظهاری نشد)

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. چهر روزی را پیشنهاد می نمائید.

بعضی از نمایندگان - شنبه.

بعضی از نمایندگان - چهار - شنبه.

رئیس - شنبه را پیشنهاد میفرمائید بعضی از نمایندگان - بلی.

رئیس - رأی میگیریم روز شنبه. آقایان باینکه تصویب میکنند قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. يك پیشنهاد دیگری هم شده است راجع بختم جلسه که جلسه غروب ختم شود ولی بنظر بنده ختم جلسه در هر جلسه با خود مجلس است.

مدیرس - بنده جداً میگویم که با رفقایم نمیتوانم شب بمانیم و اول غروب شد میرویم عرض کردم نمیتوانیم بمانیم. **حائزین زاده** - ما هم شب نمی آیم. تأمین نداریم.

رئیس - بنده هم يك توضیحی دارم اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

رئیس - مادر قدیم يك فلسفه داشتیم که میگفتند

بنی آدم اعضای يك دیگرند. کدر آفرینش زيك گوهرند. چو عضوی ببرد آورد روزگار دیگر عضوها را نماند قرار

اولاً ملاحظه بفرمائید استیضاح يك چیز واضح و روشنی است و هر وكيلی حق دارد استیضاح کند.

ملاحظه فرمودید در موقع استیضاح چه بسر ما آوردند. عجالتاً هم وضعیات طوری است که پر روز هم در خود مجلس ملاحظه فرمودید و به نظر همه آقایان رسید و تصدیق میفرمائید که این وضعیات و باین ترتیب مانعی نمیتوانم تا سه ساعت از شب گذشته اینجا بمانیم یا کس هم نداریم باید بدیده برویم بخانها مان و بدیده بیائیم این است که این پیشنهاد را تقدیم کردیم و استدعا میکنم آقایان رعایت حال ما را هم بفرمایند ما هم رفتای شما هستیم استدعا میکنیم با ما موافقت بفرمائید.

نجات - مگر چه شده است یا کس پیدا کنسید ماهی دوست تومان را چه میکند.

وزیر قیامنامه - بنده چیز دیگری را عرض نمیکنم ولی از نقطه نظر امنیت عرض میکنم و میتوانم ادعا کنم که کاملترین امنیت در شهر فراهم است

حائزین زاده - اینطور نیست. شب که سهل است روز هم امنیت نیست.

مدیرس - برای طرفداران دولت هست ولی برای ما امنیت نیست

رئیس - عجالتاً وارد دستور میشود نسبت بشهریه ها و مستمریات پیشنهادهایی شده است مخصوصاً پیشنهاد آقای سلیمان میرزا که گمان میکنم موقع اینچنان نیست و در ماده یازده راپرت کمیسیون بودجه وقتی مذاکره میشود این پیشنهادها باید مطرح شود.

اگر مراجعه بفرمائید ملاحظه خواهید فرمود هر پیشنهادی که نسبت بمستمریات پیشنهاد کرده است و شهربیه ها میشود اگر در ماده یازده باشد اولی و احق است.

بعضی از نمایندگان - صبح است.

رئیس - سایر پیشنهادها قرائت شده و رأی نسبت بقسمت هجدهم این ماده میباشد تا بعد از اینکه تکلیف ماده یازده معین شد آن وقت بماده دوم رأی میگیریم

(بعضی از نمایندگان - صبح است) پیشنهادهای دیگر قرائت میشود (پیشنهاد آقای یاسائی اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مبلغ هجده هزار تومان از حقوق اعلیحضرت محمد علی میرزا کسر گردد و بامواقت دوات ضمیمه اعتبار مخارج وزارت عدلیه بشود

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - همه آقایان محترم متوجه هستند که مدتی است منتظرین خدمت در طهران چه حال و روز گاری را داشته اند و دارند و معلوم نیست کار آنها چه میشود و بنده میبینم در نتیجه تصویب این بودجه قریب قریب یا قصد ششصد نفر منتظر خدمت تا يكماه دوماه دیگر از ولایات نیابند بر سر کار و اسباب اجاحت بشوند

حق هم با آنها است من جمله وزارت عدلیه که هشتاد هزار تومان از بودجه اش کسر شده است و نتیجه اش این است که يك قسمت از معالجه عدلیه در ولایت منحل شده یا در حال انحلال است و قضات آنها فراموش میکنند اینجا و حقوق انتظار خدمت میخواهند

بنده اینطور بنظر میرسد برای اعلیحضرت محمد علی میرزا که تا بحال يك حقوقی حقاً با من غیر حق گرفته اند این مبلغی که فعلاً در بودجه منظور شده زیاد است اگر هم فرضاً کم باشد در هنده السنه ممکن است بسی و شش هزار تومان اکتفا کنند و ماهی سه هزار تومان بگیرند و هجده هزار تومان مازاد آنرا هیئت دولت هم موافقت کند که ضمیمه بودجه عدلیه شود و وزارت عدلیه مجبور نباشد معاکمی که الان در در ایالات و ولایات دارد و طرف احتیاج مردم است منحل کند و یکمده از مستخدمین کشوری و قضات بیچاره شوند

البته خودشان هم اگر يك علاقه باین آب خاك داشته باشند راضی هستند که يك عده در این مملکت منتظر خدمت و بیکار و بدبخت باقی نمانند

مخبر - راجع بودجه عدلیه و اینکه مجبور میشوند بواسطه قتل بودجه معاکم را در ولایات تعطیل نمایند و عده منتظرین خدمت زیاد خواهد شد بنده عرضی ندارم.

ولی همین قدر میدانم که بودجه وزارت عدلیه همان مقداری است که خود وزارتخانه پیشنهاد کرده است و در کمیسیون هم چیزی از آن کم نشده است و لابد اگر این مبلغ را کم میدانستند ممکن بود زیادتر پیشنهاد کنند در اینصورت ما نمیتوانیم داخل در این مرحله بشویم.

اما در خصوص حقوق اعلیحضرت محمد طی میرزا تصور میکنم که بیش از این گنجایش کسر نداشته باشد چون پیشنهاد

دولت مبلغ هفتاد و پنج هزار تومان بود در کمیسیون بعد از مذاکرات مفصلی که در این خصوص شد و تحقیقات عمیق بعمل آمد بیست و یک هزار تومان کسر و معادل پنججاه و چهار هزار تومان تصویب شد و گمان میکنم بیش از این گنجایش کسر نداشته باشد اگر هم از خارج تحقیق کنید معلوم خواهد شد

رئیس - رأی گرفته میشود بقبول توجه بودن این پیشنهاد.

آقایان باینکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد دیگر.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم از بودجه وزارت مالیه يك میلیون و هفتاد هزار تومان کسر شود

رئیس - بفرمائید

سلطان احمد - بنده دو پیشنهاد کردم یکی قرائت شد و دیگری قرائت نشد آنهم در همین زمین است.

بنده روی دواصل این دو پیشنهاد را مقدم کردم.

یکی اینکه این وزارت مالیه باین عرض و طول برای ما زیادی است آخر بچه دلائل میفرمائید زیادی است؟

دلائل آن کدما است؟ آنطور خوبش چیست؟

خوب بود بفرمائید یکی هم يك میلیون و هفتاد هزار تومان که از مالیه کسر میشود بدهند بمعارف بچه دلیل؟ آخر دلائل آن چیست؟

کدام دایره وزارت مالیه را سرکار زیاد میدانید؟ کدام شبهه را زائد میدانید؟ هنوز بودجه جزئی را که ندیده اید.

یس خوب بود اول بودجه تفصیلی را میدیدید بعد از این فرمایشها را میفرمودید که فلان قلم زیاد است.

خرانه داری را فرمودید در وزارت مالیه یکی از شعبات مهمش خرانه داری است.

یکی از مسائل مهمی که در وزارت مالیه فعلاً درست شده است همین خرانه داری است که برای تمرکز مبادیات است. جناب عالی این یکی را هم که همگی متفق علیه تعجبید میگویند بزرش میزنید!

رئیس - رأی میگیریم بقبول توجه بودن پیشنهاد آقای سلطان العلماء

آقایان باینکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(کسی قیام نکرد)

رئیس - قابل توجه نشد

پیش نهاد آقا شیخ جلال قرائت می شود.

(شرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در بودجه وزارت مالیه حقوق مستخدمین یعنی اشخاص که بموجب قانون استخدام حقوق می گیرند از حقوق کثرت آنها مجزا و نسبت به حقوق مستخدمین فعلاً مجلس رأی بدهد و نسبت بکثرت آنها پس از آمدن صورت مفصل رأی داده شود

رئیس - بفرمائید

آقا شیخ جلال - بنده تصور میکنم این پیشنهادی که بنده کردم تقریباً پیشنهاد ساده ایست که مطابق با قانونست زیرا در آن تشکیلاتی که موافق قانون استخدام

این است نظر بنده:

بعضی از نمایندگان - صبح است.

مخبر - این پیشنهاد آقای سلطان به عقیده بنده چه عرض کنم.

نمیدانم چه صورتی دارد جز اینکه بگویم مقصودشان اظهار تقد و لطفی بود نسبت بمعارف باینکه اقلاً يك قدری باز بودجه در مجلس تأخیر بیفتد و الا این پیشنهاد عملی نیست که يك میلیون و خوردۀ از بودجه وزارت مالیه کسر و بمعارف افزوده شود.

آنوقت دواصل را هم مسلم میدانند یکی اینکه این وزارت مالیه با این عرض و طول برای ما زیادی است آخر بچه دلیل میفرمائید زیادی است؟

دلائل آن کدما است؟ آنطور خوبش چیست؟

خوب بود بفرمائید یکی هم يك میلیون و هفتاد هزار تومان که از مالیه کسر میشود بدهند بمعارف بچه دلیل؟ آخر دلائل آن چیست؟

کدام دایره وزارت مالیه را سرکار زیاد میدانید؟ کدام شبهه را زائد میدانید؟ هنوز بودجه جزئی را که ندیده اید.

یس خوب بود اول بودجه تفصیلی را میدیدید بعد از این فرمایشها را میفرمودید که فلان قلم زیاد است.

خرانه داری را فرمودید در وزارت مالیه یکی از شعبات مهمش خرانه داری است.

یکی از مسائل مهمی که در وزارت مالیه فعلاً درست شده است همین خرانه داری است که برای تمرکز مبادیات است. جناب عالی این یکی را هم که همگی متفق علیه تعجبید میگویند بزرش میزنید!

رئیس - رأی میگیریم بقبول توجه بودن پیشنهاد آقای سلطان العلماء

آقایان باینکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(کسی قیام نکرد)

رئیس - قابل توجه نشد

پیش نهاد آقا شیخ جلال قرائت می شود.

(شرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در بودجه وزارت مالیه حقوق مستخدمین یعنی اشخاص که بموجب قانون استخدام حقوق می گیرند از حقوق کثرت آنها مجزا و نسبت به حقوق مستخدمین فعلاً مجلس رأی بدهد و نسبت بکثرت آنها پس از آمدن صورت مفصل رأی داده شود

رئیس - بفرمائید

آقا شیخ جلال - بنده تصور میکنم این پیشنهادی که بنده کردم تقریباً پیشنهاد ساده ایست که مطابق با قانونست زیرا در آن تشکیلاتی که موافق قانون استخدام

تشکیل شده است حرفی نیست ولی در آن قسمت دیگر يك اشخاصی هستند که آنها را از روی بی اطلاعی وسطی آورده اند در وزارت مالیه در صورتی که ممکن است خود مستخدمین وزارت مالیه از عهده کارها بر آیند.

این است که بنده پیشنهاد کردم قسمت راجع بمستخدمین بدو رأی گرفته شود و نسبت بکسانی که بموجب کثرت آمده اند بعد رأی گرفته شود

رئیس - آقای متمد السلطنه (اجازه)

متمد السلطنه - بنده گمان می کنم پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال اولاً يك قانونی دارد.

برای اینکه رأی در بودجه باستانی بمبلغ گرفته شود و نمیشود گفت اشخاصی که کثرتانی نیستند بعقوفشان رأی گرفته شود.

به علاوه صورت اشخاصی که کثرت شده اند در کمیسیون موجود است ممکن است تشریف ببرند ببینند اینها عده زیادی نیستند و همان اشخاصی هستند که سمت مترجمی دارند و مطابق قانون استخدام کثرت شده اند. وزارت مالیه هم ناچار بوده که برای مترجمی آنها را کثرت کند مطابق قانون هم هست

رئیس - رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال، آقایان موافقین قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد

اصلاح پیشنهاد آقای یاسائی و آقای طهرانی و شاهزاده سردار مخم (شرح ذیل خوانده شد)

این بنده پیشنهاد می نمایم که از بودجه وزارت مالیه در سال سه هزار و ششصد تومان که راجع بوزیر مالیه است کسر شود و همچنین از هر يك از وزارتخانه ها دوهزار و ناصد تومان کسر از حقوق وزیر شود که مجموعاً بیست و چهار و ششصد تومان میشود و اختصاص بعدلیه ولایات و ایالات داده شود.

بنده پیشنهاد می کنم حقوق آقایان وزراء ماهی بانصه تومان مساویین سردار مخم است اینست که بنده هم پیشنهاد ایشانرا قبول میکنم

سردار مخم - بنده هیچ جهت و سببی را نمی بینم که اینجا حقوق وزراء در ماه هفتصد و پنجاه تومان و آقایان مساویین سصد الی چهار صد تومان باختلاف باشد.

از ابتدای مشروطیت هم حقوق وزرا ماهی پانصد تومان و معاونین دو صد تومان بود نمیدانم در کدام کابینه وجهت این طور شد و حال آنکه سایر حقوقات کسرها شده و می شود و حقوق وزراء ترقی کرده.

آقایان وزراء اگر از درجه اول و درجه اعلی هستند که محتاج باین پانصد تومان نیستند و پانصد تومان را هم نباید بگیرند و اگر از بودجه پائین هستند که پانصد تومان برایشان کافی است.

علاوه در موقعی که اشخاص نائل بوزارت میشوند قبل از وزارت گمان میکنند مخارجشان بیش از موقعی است که وزیر میشوند در موقع وزارت بعضی استفاده های مشروع هم از قبیل اتومبیل مجانی و درشکه متعلق بوزارتخانه هم هست.

در این بودجه هم یک توضیحی داده شده است که آقای رئیس الوزراء شش ماهه اول حقوق خودشانرا نگرفته اند و شاید شش ماه آخر را هم حقوق نگیرند.

در صورتیکه رئیس الوزراء تا این درجه ملاحظه صرفه مملکت را میکنند البته گمان میکنم برای آقایان وزراء پانصد تومان و برای آقایان معاونین سیصد تومان کافی باشد و ضروری هم ندارد.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

مخبر - اولاً بنده از قسمت آخر شروع میکنم.

اینکه فرمودند آقای رئیس الوزراء حقوق نگرفته اند صحیح است نگرفته اند ولی حقوق وزارت جنگ را گرفته اند چون حقوق آن قسمت را گرفته اند حقوق این قسمت ریاست وزرائی را نگرفته اند این یکی.

و اما در موضوع حقوق وزراء نه این است که در کمیسیون این مذاکره نشد در آنجا هم این مذاکره شد حتی یک پیشنهاد هائی هم شبیه باین پیشنهاد حضرت والا و سایرین باین مبلغ کم و بیش شد و همچنین راجع بحقوق معاونین

ولی راجع باین پیشنهادها یک دلالتی موافقین هفتصد و پنجاه تومان داشتند که پیشنهاد کنندگان را متقاعد کردند و پیشنهادات مسترد شد.

خود حضرت والا و آقایان هم اهل این مملکت نیستند خودتان میدانید که وزراء تا موقعی که وزیر نیستند مخارجشان کمتر است و اینکه میفرمائید وزراء ناموقیکه وزیر نشده اند مخارجشان بیشتر است این گویا از راه مبالغه فرمودند والا بهیچ وجه من الوجوه این طور نیست.

وزاریات تکلیفات و تحلیلاتی دارند که در موقعیکه وزیر میشوند بآنها وارد میشود و در موقعیکه بکارند آن تکلیفات

و تحلیلات را ندارند و چون خود آقایان هم هستند بنده زائد میدانم آن جزئیات را در مجلس بیان کنم در خارج ممکن است بحضرت والا عرض کنم.

وزیر مالیه بنده هم لازم است این قسمت را عرض کنم.

اینکه حضرت والا در ضمن مذاکره فرمودند که همه حقوقها کم شده و مال وزراء زیاد شده.

نمیدانم چطور این ملاحظه را کردند و حال آنکه از چندین سال باین طرف حقوق همه مستخدمین زیاد شده و کلاسه سایر مردم و اعضاء وزارتخانه ها هم حقوقشان زیاد شده.

این اضافه هم عرض نمیکنم غلط بوده.

خیر صحیح بوده است.

بجهت اینکه وضع زندگانی تفاوت کرده و اگر بخاطر داشته باشند حقوق وزراء نسبت بسابق کمتر شده زیرا البته در خاطرشان هست که در یک موقعی حقوق وزراء هزار تومان بود و در ظرف این دو سه سال آخر ۲۵۰ تومان کسر و ۷۵۰ تومان شده است و این مسئله هم که شخص وقتی یک اشتغالات زیاد تر و عالی تری دارد باید حقوق زیادتری بگیرد و تکلیفاتش زیادتر است توضیح واضح است و بنده می خواستم رفع اشتباه کنم که اینطور نیست که سایر مردم حقوقشان کم شده باشد و وزراء زیادتر شده باشد.

بلکه برعکس است.

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن اصلاح شاهزاده سردار معتمد آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس قابل توجه نشد. پیشنهاد شاهزاده محمد ولی میرزا (بضمون آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در قلم هفتم فصل مخارج جزو مخارج انتقاعی اطلاع مجلس برسد.

رئیس - بفرمائید.

بنده از این مسئله خیلی متأسف هستم و گمان میکنم که هیچ یک از آقایان محترم و هیچیک از افراد ملت راضی باین بهره برداری نیستند.

راضی باین انتفاع نیستند.

بنده خیلی انتظار داشتم مخصوصاً از آقایان مستشاران که قدری از آن کمیابا گری که در مملکت پر ثروت خودشان متداول است در مملکت مامومول میگردند نه اینکه طریقه علمی اتخاذ نمایند که چطور سوخته باید بشیره تبدیل شود که بلکه بیشتر شیر عمل بیاید یا مثلاً شیره کش خانه ها را تازه دولت تر کز بدهد.

انتفاع و بهره از خیلی جاها می شود برداشت.

اخیراً از کمیسیون بودجه توزیع شده در آن رأی بر آن می نویسد که سیصد هزار تومان وزارت مالیه و دولت بجمع مالیاتهای غیر مستقیم علاوه کردند آن هم بواسطه همین مخارج انتقاعی بود و مقداری هم به مخارج انتقاعی اضافه کردند که مخارج انتقاعی تصویب کمیسیون مبلغ پانصد هفتاد هزار تومان بود و بالغ به شصت و سه هزار تومان شد و یک مبلغی علاوه شد در مقابل مخارج انتقاعی که بتصویب رسید سیصد و سه هزار تومان بمواد غیر مستقیم اضافه شد.

۵۰ هزار تومان هم بخالصجات بنده این مسئله را جزو مخارج انتقاعی حقیقه نمیدانم منظور بدارم زیرا مخارج مالیاتهای غیر مستقیم از چه قرار است؟ این مقدار ممکن است یک مبلغش به مصرف کنترل مالیاتهای غیر مستقیم برسد یعنی برای جلوگیری از قاچاق.

یعنی یکمده بر مفتشین علاوه می شود بنده هر چه فکر میکنم برای ازدیاد یکمده مفتشین منتها در سال ده دوازده یا ۱۵ هزار تومان کافی است زیرا اینها مفتشین هستند که در حدود چهل تومان ۵۰ تومان منتها شصت تومان حقوق دارند و بیشتر از این حقوق ندارند و یکمده مفتشین هم اگر اضافه کنیم تازه در سال ده دوازده هزار تومان اضافه میشود و چیزی که خیلی اسباب نگرانی است این است که بطوری که بنده اطلاع پیدا کردم و موجب شد که این پیشنهاد را کردم که مخصوصاً تذکر بدهم بآقای وزیر مالیه این است که یک قسمت از این مبلغ هشتصد هزار تومان را که قریب دو صد هزار تومان است بنده شنیدم میخواهند برای تنظیم مصرف تریاک بکار برند.

مخصوصاً در آن قسمت تبدیل سوخته بشیره میخواهند یک تصرفات علمی بکنند و در این مسئله میخواهند یک تریبی بکنند که در واقع اگر تا کنون خیلی ساده سوخته را تبدیل بشیره میکردند و به مصرف می رساندند حالا یک تصرفاتی بکنند که عالمانه و متجددانه باشد.

بنده از این مسئله خیلی متأسف هستم و گمان میکنم که هیچ یک از آقایان محترم و هیچیک از افراد ملت راضی باین بهره برداری نیستند.

راضی باین انتفاع نیستند.

بنده خیلی انتظار داشتم مخصوصاً از آقایان مستشاران که قدری از آن کمیابا گری که در مملکت پر ثروت خودشان متداول است در مملکت مامومول میگردند نه اینکه طریقه علمی اتخاذ نمایند که چطور سوخته باید بشیره تبدیل شود که بلکه بیشتر شیر عمل بیاید یا مثلاً شیره کش خانه ها را تازه دولت تر کز بدهد.

انتفاع و بهره از خیلی جاها می شود برداشت.

ولی شایسته دولت نیست که بعضی از بهره برداری ها اسلام توجه شود و بنده از این نقطه نظر مخالفم.

با وجودیکه عرض کردم موافقم بودم از دلائل موافقتم با بودجه همین قلم مخارج انتقاعی بود.

ولی بعد از اینکه این را شنیدم مخصوصاً بعد از طبع و توزیع رأی بر آن کمیسیون بودجه بنده وظیفه خود دانستم که این عرایض را این جا بکنم و حقیقه جلب توجه و نظر آقایان وزراء مخصوصاً آقای وزیر مالیه را بکنم که باین راضی نیستیم که باین طریق بر ما وارد ما افزوده شود.

شما سیصد هزار تومان بر مالیاتهای غیر مستقیم اضافه میکنید و فقط ۵۰ هزار تومان بخالصجات در صورتیکه میدان تکیه عایدات در این مملکت خالصجات است نه مالیات غیر مستقیم.

البته ابراری هم اساساً نمیشود و مستشارها گرفت بجهت اینکه یک چیزهایی در این مملکت از قدیم مامومول است. آنها هم موظفند به تریاق طرف آن عوائد را جمع آوری کنند.

آنها در فکر خودشان تصور کرده اند که در واقع یک خدمتی بمالیه این مملکت وادی چون کاملاً مطلع نیستند از احسان مادر این زمین.

اشتباه میکنند و بنده مخصوصاً توجه میکنم آقای وزیر مالیه را و تکرار میکنم که این قسمت را باید جبران بکنند و این مبلغ را بجعل دیگری مصرف برسانند و تکیه عواید را از جای دیگری بخواهند.

وزیر مالیه نگرانی حضرت والا آن قدرها مورد نداشت.

توجه فرمودند باینکه اگر سیصد هزار تومان بر عایدات مالیات غیر مستقیم اضافه شده است نه این است که به همین نسبت هم مخارج انتقاعی از برای این مصارف اضافه بشود توجه فرمایند وقتی هم که ما یک مخارج انتقاعی را میکنیم نه این است که هر اندازه آن خرج را زیادتر کردیم عایدات آن زیادتر میشود.

بسا هست که در یک موضوع یک خرج کمی را میکنیم و یک عایدات زیادتری پیدا میکنیم و در یک موضوع دیگر مخارج بیشتری خواهیم کرد و عایداتمان چندان اضافه بر آن خرج نخواهد شد.

پس نباید توجه فرمایند باینکه چون سیصد هزار تومان بر عایدات غیر مستقیم اضافه شده است و پنجاه هزار تومان بر خالصجات پس معلوم میشود که به همین نسبت هم بر مخارج انتقاعی آنها اضافه شده است شاید که در خالصجات خرج خیلی زیاد تر هم خواهد شد و اما اینکه بر عایدات خالصجات کمتر اضافه شدن نسبت بمالیات غیر مستقیم

بواسطه این است که البته خود ایشان بهتر میدانند که در خالصجات فوری ممکن نیست بواسطه یک مخارجی که امروز میکنیم عایدات را زیاد کنیم بسا هست که امروز یک مخارجی میکنیم برای بهره برداری خالصه نتیجه آن رسالت آئینده می بریم و چون حالا آخر سال است از یک مخارجی که در خالصجات بکنیم یک عایدات زیادی نمیتوانیم امیدوار باشیم و فقط یک مبلغ کمی امیدواریم و دیگر آنکه این مخارج بهره برداری که اضافه می شود برای تفتیش فقط نیست.

بهره برداری مخارج متفرقه دارد از قبیل انبار ساختن و تفتیش کردن و تهیه مواد خام کردن و غیر اینها و چون فرمودند ده پانزده هزار تومان بیشتر مخارج تفتیش نمیشود این است که عرض کردم فقط برای تفتیش نیست و اقلام مخارج بهره برداری همین معلوم است و بکمیسیون بودجه هم داده شده و چاپ شده.

اگر آقایان ندیده باشند ممکن است باطلاعشان برسانیم و یک چیز است ظاهرأ و واضح و اما در مسئله تریاک که فرمودند البته این نظر در وزارت مالیه هست و خود مستشاران هم این نظر را دارند و نمیخواهند بواسطه زیاد کردن مصرف تریاک یا بواسطه عملیاتیکه میفرمایند (که بنده هیچ از آن اطلاع ندارم) که بعد از این در باره شیره تریاک خواهد شد و مقید است و فائده ببرد از آنها.

بنده هیچ اطلاعی ندارم و گمان نمیکنم هر چه چیزی باشد ولی اصولاً عرض میکنم دولت و وزارت مالیه اساساً این نظر را دارند و ما نمیخواهیم بواسطه مسموم کردن مردم عایدی را زیاد کنیم.

بدیختانه حالا یک سمی است که معمول شده است.

در مملکت و بر عکس وزارت مالیه سعی است و برای سنوات آتی یک تریاتی اتخاذ کرده ایم و باید اذعان کنیم و اگر هم نمیخواستیم بکنیم مجبور بودیم بکنیم برای اینکه تدریجاً استعمال این چیز منحوس در این مملکت برد طرف شود و عایداتی که از این راه هست تبدیل کنیم براه دیگری که مفید باشد و ضرر بحال مملکت نباشد و در این موضوع هر چه دولت اهتمام نکند ضرر خود دولت تمام خواهد شد.

از آن جهت که مردم مسموم بشوند این عادت مضره بر طرف نشود چیزی عاید مملکت نخواهد شد و اگر گرفتار و اهتمام میشود برای این است که آنها را که مصرف میشود در تحت نظارت دولت باشد و فائده هم دولت از این راه نمی خواهد ببرد و حتی شاید که در خالصجات خرج خیلی زیاد تر هم خواهد شد و اما اینکه بر عایدات خالصجات کمتر اضافه شدن نسبت بمالیات غیر مستقیم

اساساً این حرف صحیح است که ما باید سعی کنیم (ومشغول هم شده ایم) مطالعات کنیم نظامنامه هم شاید میتویسیم قوانین هم لازم باشد بمجلس میرویم برای اینکه تدریجاً (البته عرض نمی کنم یک مرتبه)

ولی در ظرف چهارده پانزده سال این عادت از مملکت برود و این عادتیکه میتوان گفت مذموم و غیر مشروع است تبدیل شود بیک عادت مشروع دیگری.

رئیس - رأی گرفته میشود. . . .

محمد ولی میرزا - رأی نمیخواهد.

بنده تقاضا کرده بودم که باطلاع مجلس برسانند.

در صورتیکه آقای وزیر مالیه فرمودند که در کمیسیون بودجه هست ممکن است از کمیسیون بودجه صورت را بخواهیم.

رئیس - پس مسترد می نمائید؟

محمد ولی میرزا - بله.

رئیس - ایشان پیش نهادشان را مسترد کردند.

پیشنهاد آقای سر کشیک زاده (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم قسمت ۸ ماده دوم بترتیب ذیل تصویب شود:

اول وزارت داخله چهار صد و پانزده هزار تومان.

دوم - نظمی یک میلیون و صد و ده هزار تومان.

سوم - امنیه پانصد هزار تومان.

سر کشیک زاده - بنده در کلیات اجازه خواسته بودم که در این موضوع عرایض بکنم و نوبت بنده نرسید پیشنهادی که کردم برای اینست که فرع زاید بر اصل در این مملکت لازم نیست.

برای اینکه دوا بر مرکزی وزارت داخله بانضمام حکام ایالات سیصد و سوسی و یک هزار تومان است.

در صورتیکه نظمیها یک میلیون و صد و بیست و شش هزار تومان و بنظر بنده وزارت داخله اصل است و نظمی فرع و اینجا فرع زاید بر اصل شده است. همچنین امنیه.

پانصد و پنجاه و هشت هزار تومان است.

در صورتیکه در بعضی نقاط مملکت مخصوصاً در قسمت رانکوه و لاهیجان آنجا یک شخصی هست که سابقاً دزد بوده و دزدی میکرده است او را - - - کرده اند رئیس امنیه.

من از آقای رئیس امنیه سؤال کردم ایشان اظهار بی اطلاعی کردند.

بهر صورت یک حیدر فرقه بوده است که در نظمی هرگز مدتی حبس بوده بعد از اینجا فرار کرده است رفته است آنجا و جالباً مشغول دزدی بوده حالا او را رئیس

امنیه کرده اند.

بنابر این بنده پیشنهاد کردم که از بودجه امنیه و نظمی یک قدری بوزارت داخله منتظم بشود.

وزیر مالیه - اگر چه راجع بجزئیات این مطلب بنده نمی خواهم توضیحات بدهم چون وظیفه وزارت داخله است ولی بطور کلی عرض میکنم اولاً توجه فرمایند که امسال ترتیبی که برای بودجه اتخاذ شده است بقدر کفایت اسباب عسرت وزارت خانه ها را فراهم آورده است و اینکه در اصل یا در جزئیات مجلس شورای ملی بخواهد وزارتخانه ها را محدود بکند و بگوید که این اداره را این طور بکنید و آن اداره را آن طور بیشتر بر مشکلات می افزاید.

باید توجه فرمایند که سال باآخر رسیده و این پیشنهادات تأثیری نخواهد کرد.

حالا ماه نهم دارد تمام میشود و تا این بودجه از مجلس بگذرد شاید ماه دهم هم تمام شود.

این پیشنهادات را که میفرمایند برای گوی عمل بکنند؟

اگر هم نظری هست آقایان بگذارند برای سال آئینده و استدعا میکنم که بودجه را زودتر تصویب کنند و این اصلاحات را برای سال آتی به پیش نهاد بفرمایند.

سر کشیک زاده - بنده استدعا دارم میکنم.

رئیس - پیشنهادشان را مسترد کردند.

پیشنهاد آقای شیروانی (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد می کنم؛ اداره حمل و نقل از بودجه پست و تلگراف حذف گردد و وزارت پست و تلگراف نیز منحل و جزء عوائد عامه بشود.

رئیس - قسمت دوم را نمیشود رأی گرفت.

طرح قانونی است و در ضمن قانون بودجه نمیشود پیشنهاد کرد. قسمت اول را توضیح بدهد.

اخگر - ماده ۶۳ را بنده یاد آوری میکنم.

شیروانی - شاهزاده محمد ولی میرزا میخواهند یاد آوری کنید.

اخگر - به همه یاد آوری میکنم رئیس (خطاب بآقای اخگر) - بنده هم بجناب عالی اخطار میکنم.

شیروانی - آقایان البته باید در نظر بگیرند که هر فردی وظایف خودش را بهتر میتواند انجام بدهد.

بنده هم شاید بدانم که وظیفه ام چیست؟

ماده شصت و سه هم این است که از حدود پیشنهاد نباید تجاوز کرد.

این پیشنهادات را هم احتمال میدهم بلکه بقین دارم که مثل موقع نفت تصویب شود و به منظور هم بودجه مثل نفت انشاء الله میگذرد ولی این پیشنهاد را چون بنده بریر روز دادم (امروز قصد پیشنهاد دادن را نداشتم) این بود که مجبور شدم توضیحاتی بدهم قسمت دومش را که میفرمایند نمیشود رأی گرفت.

البته بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - قسمت دومش راجع بطرح قانونیست.

شیروانی - بلی راجع بآن قسمت عرض ندارم.

قسمت اول راجع بحمل و نقل است اینجا اولاً چون مرکز آزادیست عقاید باید آزاد باشد البته سایر آقایان هم عقیده شان آزاد است در رأی دادن و رأی ندادن.

مسائل هم نباید باهم مخلوط بشود که چون بنده پیشنهاد میکنم که حمل و نقل که یک اداره است که در سال دو صد و شصت هزار تومان کسر دارد و خود معاون وزارت پست هم اعتراف کردند که کسر دارد و یک اداره ای که در بودجه کسر دارد باید حذف شود این دلیل نیست که مثلاً بنده در اینجا یک نظر سری و وطنی دارم.

مسائل هم نباید باهم مخلوط بشود که چون بنده پیشنهاد میکنم که حمل و نقل که یک اداره است که در سال دو صد و شصت هزار تومان کسر دارد و خود معاون وزارت پست هم اعتراف کردند که کسر دارد و یک اداره ای که در بودجه کسر دارد باید حذف شود این دلیل نیست که مثلاً بنده در اینجا یک نظر سری و وطنی دارم.

بنده فقط مقصودم از این پیش نهاد این است که اداره حمل و نقل که سالی دو صد و شصت هزار تومان کسر دارد و ابداً نظری از بودجه حذف شود لایحه و ابداً نظری چه مخالفت وجه موافقت با کسی ندارم آن روز اول هم عرض کردم با کسی مخالفتی ندارم و در اطراف این قضایا هیچ تعبیری نشود.

بنده هیچ نقطه نظر مخالفت با دولت و چیزهای دیگر ندارم پس خوبست عقاید آزاد باشد.

مثلاً آقا (اشاره بسلطان العلماء) پیش نهادی میفرمایند واجب بودجه مالیه و این پیش نهاد یک چیز تمجب آوری تلقی میشود.

خیر اگر دو میلیون هم از بودجه مالیه کسر شود بنده معتقدم که دلیل دارد آقای مخبر فرمودند چه دلیل دارد بنده عرض میکنم بدلیل بیست و شش تا مدیر کل زیادی

بندلیل پنج تا معاون زیادی در اداره عایدات بدلیل زائد بودن اداره خالصجات بدلیل هفتصد و پنجاه تومان حقوق برای یک نفر مفتش.

بدلیل بودجه بانک موهوم بدلیل مخارج انتقاعی که خرج شیره یختن میشود.

بشام این دلائل بودجه وزارت مالیه دو میلیون زیاد است.

اگر بنده نسبت بداراره حمل و نقل مخالفت دارم هیچ دلیل ندارد جز اینکه این اداره را بنده برای دولت مضر می دانم

کسب و تجارت بعقیده بنده برای دولت ضرر آواراست و شاید در اروپا هم کسب و تجارت برای دولت ضرر داشته باشد.

یکی از نمایندگان هم چند روز پیش بنده فرمودند که بطور جریان امورد در همه جای دنیا هست و همان بطور ممکن است در موقع کسب يك ضرر هائى به آن کاسب وارد کند.

در سوئیس که یکی از ممالک متمدنه است یکی از آقایان گفت و حالا نظر نیست کی بود.

در موقع جنگ وقتی که میخواستند بروند اجازه بگیرند برای ماندن در آن مملکت سه ماه طول میکشید تا اجازه نامه صادر شود و سه ماه به سه ماه اجازه تجدید میشد و مجبور بودند اول سه ماه بروند اجازه بگیرند برای سه ماه دیگر و دولت هر کاری و کسبی بکنند ضرر دارد.

برای اینکه کسب باید در همان روز خودش بشود.

جور! همان روزی که ارزان است باید خرید و تا از وزارتخانه درخواست شود و برود بوزارت مالیه و اداره مستشاری و بر گردد موقع محصول جوسال آتیه میشود و این جو دیگر ببرد خریدن نمیخورد.

بنابراین دولت نمیتواند کاری بیجا باشد و حتماً هم از دولت نمایانند که کاری بیجا باشد. بنابراین این مقدمات که سابقاً گفتیم و حالا هم تکرار کردم.

بنده معتقدم که اداره حمل و نقل برای دولت ضرر دارد و حذف آن را پیشنهاد نمودم و بعقیده من اداره حمل و نقل يك اداره زیادی است حالا اعم از اینکه رای بدهید بنده عقیده خود را اظهار کردم و پیشنهاد هم خیلی تهیه دیده بودم ولی نمیدهم برای اینکه تصویب نمیشود.

مغیر بنده تصور میکنم که با اساس این پیشنهاد آقای شیروانی و غالب آقایان موافق باشند و خود وزارتخانه هم يك اصرار فوق العاده بداشتن اداره حمل و نقل ندارد و این نظریه مخصوصاً در کمیسیون هم مذاکره شد و بوزارت پست و تلگراف تذکر داده شد و آنها هم در صدد هستند که برای اول سال آتیه يك ترتیب دیگری بدهند و اداره حمل و نقل دولتی را با این وضعیت نامطلوبی که هست برچینند ولی فعلاً از مسائل گذشته است و بعقیده بنده این پیشنهاد امروز مورد ندارد و اگر این عرایض بنده قانع کننده نیست ممکن است بيك ترتیب دیگری پیشنهاد بفرمائید که دولت و وزارت پست و تلگراف مکلف باشند از اول حمل آتیه این اداره را برچینند ولی موقع آن از اسما گذشته بود و چه آنچه باید بداده شود داده شده و اگر فعلاً بخواهند بچله این اداره را بهم بزنند از این راه هم يك ضرر فوق العاده با اداره خواهد

خورد.

از قبیل اینکه اثابته آن را بقیمت نازل بفروشند و موقع اینکار اول سال آتیه است.

شیروانی - بنده استرداد میکنم و برای اول سال آتیه پیشنهاد میکنم. رئیس - پیشنهاد آقای یاسانی قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مبلغ سی هزار تومان از اعتبار مخارج وزارت فوائد عامه کسر و با موافقت دولت ضمیمه اعتبار مخارج وزارت داخله شود.

رئیس - قسمت اول را میشود رای گرفت ولی قسمت دوم را نمیشود. آقای یاسانی.

(اجازه)

یاسانی - درسته گذشته مقدار بودجه وزارت فوائد عامه هفتصد و پنجاه هزار تومان بود ما ۷۰۰ ج را تصویب کردیم که مطابق سه ماضیه پرداخته شود یعنی در حدود ۷۵۰ هزار تومان و در هده السنه ۶۰ هزار تومان بر مبلغ سه گذشته اضافه شده است و بودجه آن وزارت خانه هشتصد و ده هزار تومان شده است و چون در خود این بودجه قید شده است که از ابتدای میزان باید مطابق این بودجه تشکیلات را مرتب کنند.

پس بعقیده بنده سی هزار تومان خرج شده است.

زیرا که شش ماه که يك دوازدهم تصویب کردیم که از قرار هفتصد و پنجاه هزار تومان اعتبار سه گذشته پرداخته شود در هده السنه بودجه آن وزارت خانه هشتصد و ده هزار تومان شده است این جا سی هزار تومان باقی میماند.

سی هزار تومان دیگر هم کافی است از برای مصارف و حقوقانی که در نظر گرفته شده و اگر يك مخارج فوق العاده هم هست مثل راه قزوین که وسیع بوده است و حالا دارند آنرا تنگ میکنند و شینم که اتومبیلها شترها را درآمده اند و در این رویه ها در راه قزوین دوسه نفر کشته شده اند اگر این اصلاح است که بنده عقیده ندارم سی هزار تومان دیگرش هم زائد است بهر حال چون این شخصت هزار تومان در ظرف دوازده ماه پرداخته شود و شش ماه آن مطابق سه ماضیه پرداخته شده و محل خرج آن گذشته است فقط باید سی هزار تومان از ابواب آن اضافاتی که در شش ماه آخر سال منظور میکنند داد و چون و کبیل نمیتواند اضافه بر بودجه مبلغی پیشنهاد کند باین جهت پیشنهاد کردم اگر دولت موافقت کند این سی هزار تومان بوزارت داخله تخصیص شود. و این فرمایشاتی هم که آقای سرکشک زاده فرمودند که نظمی فرع زائد بر اصل

باطور دیگری است بعقیده بنده بی مورد است.

زیرا الان در قسمت جنوب ایران که همیشه مقبول است يك قسمت از حکام هستند که دارند مردم را می چابند برای اینکه حقوق ندارند.

در آن قسمت نه مؤسسات قضائی هست و نه حکام حقوق دارند و عیناً همان ترتیبات زمان استبداد است بنابراین نباید به وزارت داخله حمله کرد وزارت داخله در قسمت تأمینات يك وظائف خیلی مهم و بزرگی را دارد و باید سعی کرد که حقوق امنیه و نظمی زیاد شود و حقوق از آن ولایات که شش تومان است اضافه شود.

حالا اگر يك شخص در يك جایی خیانت کرده است یا دزد بوده است این مربوط با اساس تشکیلات مملکت و بودجه عمومی نیست.

ممکن است در يك جایی رئیس امنیه دزد باشد البته باید تعقیبش کرد.

وزیر فوائد عامه تصور میکنم پیشنهاد نماینده محترم ناشی از این بود که اصلاح کامل از بودجه سه ماضیه وزارت فوائد عامه نداشته اند زیرا بدبخانه از بودجه سه ماضیه وزارت فوائد عامه دوازده هزار تومان کسر شده است زیرا در سه گذشته بودجه وزارت فوائد عامه هشتصد و بیست و يك هزار تومان و خورده بوده و اسما متأسفانه کسر شده است و اگر آقای یاسانی اطلاع میداشتند نمیتوانستند که وزارت فوائد عامه یگانه وزارتخانه ایست که از حیث اعضاء و اجزاء حقوق کم دارد و تمام این اختیاراتی که تخصیص داده میشود بوزارت فوائد عامه از نقطه نظر کارهائی است که برای مملکت مفید است.

تقریباً با نصد هزار تومان خورده از این بودجه خرج راه ساختن و سایر چیزها از قبیل راه جلفا و دریاچه ازومیه و سایر مسائل میشود و اگر مخارج اداری وزارت فوائد عامه را در نظر بگیرند می بیند که شاید از عشر مبلغ بودجه آنها کمتر باشد.

بنابراین اسما از بودجه وزارت فوائد عامه کسر شده است راست است که بودجه هفتصد و پنجاه هزار تومان تصویب شد ولی به از آن باز مبلغی اعتبار اضافی گرفته شده است و همین هشتصد و ده هزار تومان هم برای احتیاجات مملکتی کفایت نمیکند و من خیال میکنم یکی از وزارتخانهائی که باید مورد توجه کامل نمایندگان محترم و مجلس شورای ملی باشد وزارت فوائد عامه است قطع نظر از اینکه مسؤول امروز یا فردایش کی است.

بآن کار نداریم که کی وزیر فوائد عامه است زیرا سعادت مملکت ایران بسته بترقیات اقتصادی بسته باین است که توجهی بقواند عامه بشود و بنده با وجود اینکه تصدیق کردم و با موافقت من این

مبلغ اعتبار تقدیم مجلس شده است در همان حال این رامغنی نمیکند و عرض میکنم که این مبلغ شاید عشر احتیاجات مملکت را هم تأمین نمیکند.

ما امروز محتاج راه هستیم و من و عقیده ام این است که اگر يك مقابل عوائد مملکتی خودمان را میتوانستیم پیدا کنیم صرف راه سازی کنیم بزرگترین خدمتی بود که باین مملکت کرده بودیم.

پس بنابراین در قسمت کسری هزار تومان بنده نمیتوانم موافقت کنم و در قسمت اضافه بودجه وزارت داخله عرضی ندارم موافقم با اینکه بودجه تمام وزارتخانهها بسط پیدا کند لابد اگر وزارت داخله احتیاج داشت خود دولت هم این اضافه را در بودجه آن منظور میکرد ولی بواسطه نبودن محل منظور نکرده است و خو داین منظور نکردن حاکی از این است که دولت موافقت ندارد.

یاسانی - بنده يك توضیح نظامنامه دارم.

رئیس - بفرمائید.

یاسانی - عرض میکنم در صورتی که رئیس کل مالیه طبع کرده داده است در آنجا نوشته است اعتبار سه ماضیه وزارت فوائد عامه هفتصد و پنجاه هزار تومان است.

رئیس - این توضیح نظامنامه نیست.

یاسانی - مقصودم تذکر همین مسئله بود و پیشنهادم راهم استرداد میکنم.

رئیس - اگر آقایان اجازه میفرمایند چند دقیقه تنفس داده شود.

جمعی از نمایندگان - صحیح است.

(در این موقع جلسه را برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهاد آقای زعیم قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم فقره سیزده از ماده مخارج بشرح ذیل اصلاح شود.

صحبه هشتصد هزار تومان ؛ حائری زاده سید حسن زعیم.

زعیم - مقصود بنده از این پیشنهاد اینست - بود که از دوره دوم مجلس که قانون اوقاف گذشته و نظارت اداره اوقاف در تمامی موقوفات تصویب شده است همیشه این اداره جزء وزارت معارف بوده و بهمین مناسبت هم گفته میشده است وزارت معارف و اوقاف و صحیه و این استثناء کردن اداره اوقاف را از معارف در بودجه و این طور نوشتن وزارت معارف با انضمام بیست هزار تومان از برای نظارت در اوقاف ممکن است.

در این مسئله نیم عشر که هنوز تکلیفش

نا معلومست يك وقتی موجب شود که اسباب زحمتی برای این اداره تولید نماید در صورتیکه از دوره دوم مجلس تا امروز بوده و کارهای خودش را هم میکرده است.

بنده پیشنهاد میکنم که این عبارت با انضمام بیست هزار تومان با اداره اوقاف برداشته شود و این هشتصد هزار تومان بنام وزارت معارف و اوقاف و اداره کل صحیه نوشته شود.

مغیر - این اشکالی را که آقای فرمودند وارد نیست.

برای اینکه وزارت معارف و اداره کل صحیه که در اینجا نوشته شده نه این است که اوقاف جزء آن نباشد بلکه برای اختصار اینطور نوشته شده است و البته معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه تمام يك وزارتخانه است و يك وزیر مسؤول دارد و اینکه اینجا نوشته شده است با انضمام بیست هزار تومان برای اداره اوقاف.

این ترتیب برای اینست که سال گذشته این مبلغ مجزا نبود و معلوم نبود جزء همین بودجه است در صورتی که این مبلغ جزء همین هشتصد هزار تومان است و چیز علاوه نیست.

رئیس - رای گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد.

آقایانی که این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

عده قلیلی برخاستند.

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب قرائت میشود.

(به مضمون آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بیست هزار تومان اوقاف حذف و بمعارف افزوده شود.

رئیس - به قسمت دوم که نمیشود رای گرفت.

قسمت اولش هم گویا رد شد.

حاج میرزا عبدالوهاب - پس توضیح ندارد.

رئیس - پیش نهاد آقای میرزا جواد خان.

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم مبلغ بیست و دوم هزار تومان از اعتبار ماهیانه دولت کسر و باعتبار معارف آذربایجان افزوده گردد.

رئیس - بقسمت دوم چنانکه گفته شد نمی شود رای گرفت.

آقای آقا میرزا جواد خان (اجازه)

آقا میرزا جواد خان - حال اسف آوری که معارف ایالات و ولایات در این چند سال بغد گرفته است بر همه آقایان معلوم است و آقای سلیمان میرزا هم در

جلسه گذشته شرح مسبوطی راجع باین موضوع فرمودند.

و چون راجع بمعارف آذربایجان بنده اطلاعاتی داشتم و لازم هم بود بعرض آقایان برسانم این بود که این پیشنهاد را کردم ایالات آذربایجان که تقریباً دارای دومليون نفوس است فقط برای معارف آن بیست و هشت هزار تومان تخصیص داده شده است.

البته تصدیق میفرمائید که بیست و هشت هزار تومان برای معارف يك ایالتی مثل آذربایجان که دارای دومليون نفوس حساس است کافی نخواهد بود.

و مخصوصاً کلیه عوایدی که راجع بمعارف آذربایجان است و حتی حقوقی هم که از شاگردان گرفته میشود جزء همین بیست و هشت هزار تومان است.

در تمام ایالات آذربایجان فقط يك مدرسه در ولایات آذربایجان از قبیل خوی سلماس مرند و ما کو فقط يك مدرسه یا دو مدرسه ابتدائی بیشتر نیست.

مخصوصاً ما کو با آنکه دارای بیست و پنج هزار جمعیت است يك مدرسه ابتدائی هم ندارد.

مرند يك مدرسه ابتدائی بیشتر ندارد خوی دو مدرسه ابتدائی بیشتر ندارد. سلماس آن يك مدرسه ابتدائی را هم ندارد. بنده در بودجه وزارت خانهها که نگاه کردم دیدم همه اینها بواسطه اینکه آخر سال است تمام مخارجی که باید بشود شده است و هر کدام هم مدافعی دارد که نمیگذارند از بودجه خودشان کسر شود و بنده هیچ معنی بهتر از اعتباری که برای مخارج غیر مترقبه دولت اینجا معین شده است.

پیدا نکردم این بود که پیشنهاد کردم بیست و دو هزار تومان از این اعتبار کسر و بمعارف آذربایجان تخصیص داده شود و تصور میکنم

آقایان هم پس از اطلاع از اوضاع معارف آذربایجان در رای دادن دروغ و مضایقه نخواهند فرمود.

مغیر - دلالتی را که آقای راجع به معارف آذربایجان فرمودند - شرکت دارند همه آقایان نمایندگان ایالات و ولایات راجع بمعارف ایالات - ولایتی که از آنجا انتخاب شده اند ولی راه آن این طوریکه پیشنهاد کرده اند نیست فرمودید که خواستید يك معنی برای معارف آذربایجان پیدا کنید و دیدید که هر يك از وزارتخانهها يك مدافع مخصوصی دارد.

باین جهت از محل وزارت خانهها پیش نهاد نکردید.

بنده خیال میکنم راجع به مخارج غیر مترقبه دولت همه هیئت دولت شریک هستند در اینکه مدافعه نمایند در این مبلغی

که هم در بودجه اسما نوشته شده است برای مخارج غیر مترقبه دولت گمان میکنم آن هم در جای خود ضروری بلکه بعضی موارد اتفاق می افتد که از خیلی مخارجها لازمتر است اینککه فرمودید حالا آخر سال است شاید تمام بودجه بصرف رسیده است از کجا که همین مخارج غیر مترقبه دولت باندازه وسعم خودش بلکه زیادار هم بصرف رسیده باشد باین جهت از برای این پیش نهاد آقای معالی نخواهد بود.

رئیس - رای گرفته میشود بقسمت اول پیشنهاد یعنی بیست و دو هزار تومان از محل مخارج غیر مترقبه دولت کسر شود آقایانی که این پیش نهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد آقای حاجی عزالمالك قرائت میشود.

بنده پیشنهاد میکنم - در جزء ۱۳ صنایع مستظرفه علاوه شود.

حاج عزالمالك - پیشنهاد بنده شاید طوری باشد که آقای مغیر هم قبول کنند برای اینکه ممکن است در موقع نوشتن اشتباه شده باشد و سابقاً هم اینطور معمول بوده که نوشته میشده است وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه اینست که بنده پیشنهاد کردم این کلمه هم بقسمت سیزدهم اضافه شود.

مغیر - بنده در ضمن توضیحی هم که در جواب آقای زعیم عرض کردم اظهار کردم که صنایع مستظرفه و اوقاف هر دو جزء وزارت معارف است و این اصلاح عبارتی را بنده قبول میکنم.

رئیس - پس لازم برای نیست.

پیش نهاد شاهزاده شیخ الرئیس قرائت می شود.

(باین نهج قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم اینطور نوشته شود:

یک نلک از کل بودجه صحیه مخارج محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - اولاً این عرض که میکنم آقایان تعبیر نکنند باینکه بنده اصراری در نگذاشتن این بودجه داریم یا مقصودم لامر کزیت است. خیر مقصود من تمرکز دولت است و مخالفت با دولت هم نیست ولی بطوری که بعضی از آقایان هم تذکر دادند.

بنده میل دارم دولتی که من با او موافق هستم در بودجه و عملیاتش نواقص مشاهده نشود و موکلین بنده تبیض در اینجا تصور نکنند.

بنده ملاحظه میکنم می بینم که برای کارهای طهران سی هزار تومان قیش شده است که نمیرند ولی برای آدهای ولایات چیزی بیش نبی نشده است.

آقایان ملاحظه میفرمایند که صدوسی و شش یا صدوسی و هشت هزار تومان بودجه صحیه مملکتی است و فقط ده هزار تومان اعتبار برای صحیه کل ولایات و فرقیتهها است آن هم که صرف فرقیتهها می شود میترسند که مبادا خدای نکرده فلان مرض به مرکز برسد و بقیه آن به مصرف صحیه تهران میرسد در صورتیکه در ایام فترت بین مجلس سوم و چهارم بودجه صحیه ولایات بیشتر بود.

من جمله ماهی هزار تومان برای صحیه خراسان میدادند و اطباء دیلمه به بعضی از ولایات آنجا فرستاده بودند و آقای امیر اعلم که متخصص هستند این قسمت را توضیح خواهند داد ولی در این بودجه يك قران برای اطباء ولایات نوشته نشده در صورتیکه در خراسان چنان قران را در کان جام باخرز و کتاباد و چندین نقطه دیگر يك طبیب قانونی که هیچ بلکه يك طبیب قدیمی هم که اطلاع از ترتیب ادویه مرکیه و بسیط داشته باشد ندارد و سالی چهار پنج هزار نفر بوجوب احصایه بواسطه تب و نوبه و سایر امراض متعارفی می میرند که اگر يك قدری کته کته باشد ممکن است معالجه کرد و بنده این قسمت صحیه را ناقص میدانم و تعجب می کنم که چرا وزارت معارف متذکر این موضوع نشده و بالاخره تمام فرمایشاتیکه آقایان می فرمایند امنیه و قشون مقدم است. معارف مقدم است. تمام این ها برای آدم زنده است.

برای این است که يك اشخاصی زنده باشند و آن وقت فکر کنند و بگویند که تحصیلشان فلان طور یا امنیتشان فلان طور باشد.

اما اگر اشخاصی دسته دسته و گروه گروه بمیرند نمیتوانم دیگر این مؤسسات برای چه کار است.

خوب است افلا همان سی هزار تومان ایام فترت را برای صحیه ایالات و ولایات منظور دارند.

ولی حالا که منظور نداشته اند و حق پیشنهاد اضافه کردن بر بودجه هم نداریم این است که پیشنهاد کردم اتلا يك نلک بودجه صحیه را به تمام ایالات و ولایات تخصیص بدهند و دو نلک آن بپس طهران باشد.

رئیس - پیشنهاد شاهزاده گویا حالا مورد نداشته باشد برای اینکه اگر حالا قبول شود مبلغی که پیش بینی شده است تغییر پیدا نمی کند باید يك ماده مستقلاً پیشنهاد نماید.

شیخ رئیس - بسیار خوب -
(پیشنهاده آقای شریعت زاده)
شرح ذیل قرائت شد)
مقام منیع ریاست مجلس شورای ملی
دامت عظمة - بنده پیشنهاده می کنم حقوق
راجعه بامورین وزارت امور خارجه که به
موجب قانون مصوب مجلس شورای ملی
باید بایران مراجعت نمایند از قلم دوازدهم
مخارج کسر شود .

محمودولی میرزا -
(بشرح ذیل قرائت شد)
مقام محترم ریاست - در قلم ۱۳ فصل
مخارج پیشنهاده می کنم؛ اعتبار حقوق
منتظرین خدمت بین هر وزارتخانه (با در
نظر گرفتن منتظرین خدمت ولایات)
تجزیه و در بودجه مخصوص خود وزارتخانه
منظور شود .

محمودولی میرزا - این پیشنهاده بنده
گمان می کنم محتاج بتوضیح زیادی نباشد .
خیلی واضح است .
مقصود بنده این است ؛ اینکه يك قلم
در يك ماده نوشته است مبلغ فلان قدر
بعنوان اعتبار حقوق منتظرین خدمت
وزارتخانه ؛
اولا تصور می کنم اگر بطوری که
در آنجا نوشته شده است تقسیم بشود و جزء
بوده خود آن وزارتخانه منظور بشود
خیلی بهتر است و تبعیض هم پیش نیاید .
بنده باین طریق نگران هستم يك تبعیض
بشود و اسباب شکایت منتظرین خدمت
بشود و دیگر اینکه نسبت بمنظورین خدمت
ولایات بطوری که در اول جلسه آقای داور
هم توضیح دادند .
ایضا نباید قائل شد باینکه هر کس
نزدیکتر است به بخاری باید بیشتر منتفع
بشود بنده هم در این جا تذکر میدهم که
در ولایات هم منتظرین خدمت هستند قانون
استخدام هم شامل همان منتظرین خدمت
ولایات مثل مرگز هست و البته در این جا
نباید هیچ تبعیض بشود و باید منتظرین
خدمت ولایات هم از این حقوق بهره مند
شوند و بنده تصور می کنم پیشنهاده بنده کار
را سهل ترمی نماید .

رئیس - آقای تدین -
(اجازه)
تدین - بنده اساساً مخالفتی باین
پیشنهاد ندارم ولی دو اشکال است و تا آن
دو اشکال حل و رفع نشود این پیشنهاد
عملی نشود اولاً اجرای این قانون موافق
خواجی دارد . . .

شیروانی - چه مانع خارجی ؟
تدین - بنده اطلاع دارم و نمیخواهم
عرض کنم (شما با زبونی حرف بنده حرف
میزنید) به علاوه اگر شما این مأمورین را
حالا بخواهید و يك مأمورین جدیدی بجای
آنها بفرستید . خرج سفر مطابق اصول و
نظامات هر وزارت خانه باید به آنها داده
شود و در جزو همین بودجه وزارت خارجه
مخصوصاً دوازده هزار تومان معین شده است
برای مخارج ایاب و زیاب مأمورین جدید و
قدیم و تا این قسمت حاصل نشود تصور نمی کنم
این پیشنهاد عملی بشود و در آن مانع
خارجی هم بنده نمیخواهم بیاوردی کمپولی
عرض می کنم اینکه حقوق مأمورین را توقیف
کنید تا قانون اجرا شود .

رئیس - آقایان که با پیشنهاد
آقای شریعت زاده موافقت فرمایند .
(صدقه قلبی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای

محمودولی میرزا -
(بشرح ذیل قرائت شد)
مقام محترم ریاست - در قلم ۱۳ فصل
مخارج پیشنهاده می کنم؛ اعتبار حقوق
منتظرین خدمت بین هر وزارتخانه (با در
نظر گرفتن منتظرین خدمت ولایات)
تجزیه و در بودجه مخصوص خود وزارتخانه
منظور شود .

محمودولی میرزا - این پیشنهاده بنده
گمان می کنم محتاج بتوضیح زیادی نباشد .
خیلی واضح است .
مقصود بنده این است ؛ اینکه يك قلم
در يك ماده نوشته است مبلغ فلان قدر
بعنوان اعتبار حقوق منتظرین خدمت
وزارتخانه ؛
اولا تصور می کنم اگر بطوری که
در آنجا نوشته شده است تقسیم بشود و جزء
بوده خود آن وزارتخانه منظور بشود
خیلی بهتر است و تبعیض هم پیش نیاید .
بنده باین طریق نگران هستم يك تبعیض
بشود و اسباب شکایت منتظرین خدمت
بشود و دیگر اینکه نسبت بمنظورین خدمت
ولایات بطوری که در اول جلسه آقای داور
هم توضیح دادند .
ایضا نباید قائل شد باینکه هر کس
نزدیکتر است به بخاری باید بیشتر منتفع
بشود بنده هم در این جا تذکر میدهم که
در ولایات هم منتظرین خدمت هستند قانون
استخدام هم شامل همان منتظرین خدمت
ولایات مثل مرگز هست و البته در این جا
نباید هیچ تبعیض بشود و باید منتظرین
خدمت ولایات هم از این حقوق بهره مند
شوند و بنده تصور می کنم پیشنهاده بنده کار
را سهل ترمی نماید .

رئیس - آقایان که با پیشنهاد
آقای شریعت زاده موافقت فرمایند .
(صدقه قلبی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای

بعد از آن تشخیص - مجلس رأی بدهد
ولی اگر باین ترتیب که در بودجه معین
شده است يك مبلغ کلی برای منتظرین
خدمت معین فرمایند دولت و وزارت مالیه
مختار خواهند بود که هر کس منتظر خدمت
است از وزارتخانه باندازه که سهم او میشود
بار بدهد و در باب تعیین منتظرین خدمت
وزارت خانه های دیگر هم اشکالی پیش
نمآید .
محمودولی میرزا - بنده پیشنهاد خود را
مسترد میدارم .
رئیس - پیشنهاد آقای اجاق قرائت
می شود .
(بشرح ذیل قرائت شد)
اینجناب پیشنهاد می کنم قلم هفدهم
اعتبار ماهیانه دولت جهت مخارج غیر مترقبه
کسر شود بدویست هزار تومان .
اجاق - اگر چه پیشنهادانی در اینجا
شد و اکثریت پیدا نکرد باز بنده ناگزیرم
عرض کنم .
يك بولهای در این مملکت با سامی
مختلف گرفته میشود و بيك مهارفی میرسد
که هیچ يك از ماها خبر نداریم و بنده عرض
می کنم که در اینجا يك قلم است (مخارج غیر -
مترقبه) امروز ما هفت برج رأی داده ایم بيك
دوازدهم و تصویب کرده ایم و حالا هم آن
جانور شده است (مخارج غیر مترقبه)
و بنده نمیدانم مخارج غیر مترقبه چیست و
بچه مصرف میرسد .
البته يك مخارجی است که باید داده
شود ولی يك وجوهی که با ضامف مضامف
در ولایات از مردم میگیرند . امروز
يك عده در اثر عسرت و بیکاری
مکاری و کاریچی شده اند در این راهها
ایاب و ذهاب میکنند ببینید در این شکایاتی
که بمجلس رسیده چقدر اینها پول میدهند
باسم نوافل .
در شهرها که میگیرند سهل است در
سر راهها در قراء و قصبات هم از آنها
میگیرند . باسم معارف هم از آنها میگیرند
همین طور تازگی باسم مرتع چرانی در
فصل زمستان از اینها پول میگیرند و
بنده پیشنهاد کردم پنجاه و دو هزار تومان
از این مبلغ را کسر کنند و بآن مکاریانی
که در زمستان میخواهند برای اهل و
عیالشان چیزی تهیه بکنند تخفیف داده
شود باین جهت بنده این پیشنهاد را کردم
که کمتر بآنها صدمه بزنند و البته خود
وزیر مالیه از شکایاتی که میرسد مستحضر
هستند که چقدر باین بیچاره ها صدمه
میزنند .
مثلا يك گاری که از همدان بقر
میرود چهل و سه تومان باید بدهد اینست
که تجارت از بین رفته و اقتصادیات ما هم
روز بروز کم میشود و بالاخره باین وضع
قلبی مملکت در اثر فشاری که باین بیچاره

ها میشود روز بروز ورشکسته می شوند
و بر فقرای این مملکت افزود میشود
وزیر مالیه - مسئله تمدنی و مالیاتهای
بی ماسب يك امریست که در اینجا مذکور
زیاد شده و جواب هم داده شده البته يك
مقداری از این شکایات صحیح است و
دولت در صدد رفع آنهاست .
اما راجع بکسر کردن اعتبار دولت
خاطر نشان می کنم که این کسر کردن اعتبار
دولت اثری در آن مسائل دیگر نمیکند
فقط يك مبنی از این اعتبار کسر میشود
و اسباب اشکال برای دولت فراهم
می شود .
يك نکته دیگری را هم که لازم
میدانم خاطر آقایان مطلع شود که دیگر
این مسئله را دنبال نکنند اینست که اگر
بخاطر داشته باشند در بودجه که اول
سال دولت پیشنهاد کرده بود برای اعتبار
ماهیانه صد و بیست هزار تومان تقاضا کرده
بود نظر باینکه تصور میکردیم بعضی
مخارج پیش نیاید و خیال کردیم که این
مبلغ کافی است .
ولی خاطر آقایان مسبوق است برای
بعضی وقایعی که اخیراً پیش آمد مجبور
شدیم و در موقعی که تجدید نظر ثانوی
میشد دویست و پنجاه و دو هزار تومان
پیشنهاد کردیم .
این را هم عرض می کنم که تقریباً
تمامش خرج شده و چیزی باقی نمانده و
اگر آقایان بخواهند کسر کنند سبب اشکال
دولت خواهد شد .

آقا سید حسن اجاق - بنده پس
میگیرم .
رئیس - پیشنهاد آقای یاسانی قرائت
مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی
بنده پیشنهاد می کنم حقوق هر يك
از وزراء از قرار ماهی شصت تومان و
حقوق معاونین وزراء از قرار ماهی سیصد
تومان مقرر شود .
یاسانی - دلایلی که آقای مخبر در
جواب پیشنهاد فرمودند از نقطه نظر
عایدات اگر ما بخواهیم مخارج مان را
معین کنیم عایدات حداقل و اکثری ندارد
که ما بتوانیم معین کنیم و در روی آن
حداقل و اکثر حقوقی را معین کنیم حقوقی
که بکلاه و سایر مقامات بيك تناسبی داده
می شود بعقیده بنده سه برابر آن برای
وزراء کافی است .
آقایان میفرمایند حقوق و کلاه زیاد
شده است ، حقوق وزراء هم ابتداء مقصد
و پنجاه تومان نبوده است بتدریج زیاد
شده است .

حالا هم اگر میخواهند زیاد باشند
بعقیده بنده سه برابر کافی است که شصت
تومان باشد و حقوق معاونین هم سیصد

تومان باشد .
بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

تومان باشد .
بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

بنده صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از
این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و
مستمریات و غیره دیگر اینک باید این نکته
را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق
گرفت ناچه رسد باینکه بعقیده بنده آقای
سردار سپه مملکت را بلعیده اند ...
رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما
اخطار می کنم .
آقا سید یعقوب - توهین چرا
میکنید .
(صدای زنگ رئیس - امر بسکوت)
زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و
بالاخره چرا چشمها برتان رامی بندید ؟
آقا سید یعقوب - چشممان باز است
آقا .
(صدای زنگ رئیس)
ملك التجار - آقای زعیم حق ندارند
اینطور حرف بزنند .
رئیس - بنده هم بایشان اخطار می کنم
باید در صورت مجلس .
زعیم - افسوس میخرم و متأسفم از
اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این
شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در
سایر ممالک متدنه ملحوظ است از نظر ما
غایب شده .
در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی
کسانیکه با دولت موافقت و بتشکلات دولت
راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز
نمی نمایند اگر نظری دارند در همان
فراکسیونهاشان و در همان تماشائی که با
دولت دارند نظریات خودشان را بدولت
تعمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده
است .
بنابراین بهتر اینست که بگذاریم
بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند
تصویب شود .
شیروانی - آقا مفتش هفتصد تومان
حقوق میگیرد .
مدرس - اینهم اشتباه هیچ وقت
حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنبر
سه سالیك غلطی کرد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم
رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی
که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام
فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد
آقای زعیم
(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم علاوه بر شش ماهه
شده حقوق سه ماهه میزان و عقرب و قوس
آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه
موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه
دولتی برسد .
زعیم - این پیشنهاد بنده دارای
دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماه
حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در
برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه
آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

خواستند مطابق همان مواد قانونی که از مجلس
چهارم گذشته است عمل نمایند و به اینجهت این
پیشنهاد را نمیتوانیم بپذیریم .
زعیم - نباید قانون هیچ بگیرند
رئیس - اما آنچه راجع به ترتیب نظام
نامه اظهار کردند بنده گمان می کنم نسبت
به آقایان اقلیت تاحدی از سخت گیری هائی که
در نظام نامه هست قفس عین شده برای اینکه
همان اظهاراتی که ایشان کردند اگر بنده
میتوانستم اجراء شود باید رأی گرفته شود
باخراج ایشان از مجلس
اما راجع باینکه گفتند مذاکرات کافی
شده و ایشان توانسته اند صحبت کنند گمان
می کنم این قصور است که از طرف
خودشان شده است چون اوراقی که در
درس سرای مجلس نصب میشود اشخاصی
که اجازه میخواهند اسامی خودشان را
رأی بویسند و کسی مانع نمیکند متنها اسامی
ایشان بعد از بیست و پنج یاسی یا چهل نوشته
شده یا زده نفر که قبل از ایشان حرف زدند
گفته میشود مذاکرات کافی است بنده هم مجبورم
رأی بگیرم
زعیم - بنده توضیحی دارم .
رئیس بفرمائید
زعیم - بنده عرض نکردم نظامنامه
ملحوظ نشود و شاید درست نتوانسته
باشم عرایض خود را برسانم مقصود بنده
این بود که ترتیباتی که در پارلمانهای جاهای
دیگر منظور نظر است و اصول و ترتیب کاملاً
محفوظ میماند متأسفانه روز بروز بواسطه
وضیعت اسف اشتغال این دوره کلاً در مجلس
ملحوظ نشده ماها عده مانده نفر است
مدرس - چهارده نفر است
زعیم - بلی چهارده نفر . باید مخالفت
در بودجه انحصار شده باشد . ارروی قاضیه
راست است .
بنده شاید در خصوص اجازه گرفتن
غفلت کرده باشم که روز اول در آن صورت
ننوشته ام ولی وقتی که بنده نوشتم آنقدر
نوشته بودند که فقط مذاکرات آنها کافی بود
و هیچ ایرادی هم بمقام ریاست نکردم و همان
ترتیب نظامنامه کاملاً اجراء شده
رئیس - در سایر پارلمانها هم همین
طور است اگر شما خیال میکنید که قبلاً
اجازه خواسته باشید و بشما بعد از سایرین
اجازه داده شده باشد بنده همچو چیزی را
تصدیق نمیکنم و اگر آقایان اسامیشان
را پیش از شما نوشته اند و شما خواسته باشید
قبل از آنها اظهاراتی بنمائید بنده همچو
پارلمانی سراغ ندارم .
شریعت زاده - بنده اخطاری
دارم .
رئیس - اخطار نظامنامه ؟
شریعت زاده - بله بر طبق ماده
۱۲۹
رئیس - بفرمائید
شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

خواستند مطابق همان مواد قانونی که از مجلس
چهارم گذشته است عمل نمایند و به اینجهت این
پیشنهاد را نمیتوانیم بپذیریم .
زعیم - نباید قانون هیچ بگیرند
رئیس - اما آنچه راجع به ترتیب نظام
نامه اظهار کردند بنده گمان می کنم نسبت
به آقایان اقلیت تاحدی از سخت گیری هائی که
در نظام نامه هست قفس عین شده برای اینکه
همان اظهاراتی که ایشان کردند اگر بنده
میتوانستم اجراء شود باید رأی گرفته شود
باخراج ایشان از مجلس
اما راجع باینکه گفتند مذاکرات کافی
شده و ایشان توانسته اند صحبت کنند گمان
می کنم این قصور است که از طرف
خودشان شده است چون اوراقی که در
درس سرای مجلس نصب میشود اشخاصی
که اجازه میخواهند اسامی خودشان را
رأی بویسند و کسی مانع نمیکند متنها اسامی
ایشان بعد از بیست و پنج یاسی یا چهل نوشته
شده یا زده نفر که قبل از ایشان حرف زدند
گفته میشود مذاکرات کافی است بنده هم مجبورم
رأی بگیرم
زعیم - بنده توضیحی دارم .
رئیس بفرمائید
زعیم - بنده عرض نکردم نظامنامه
ملحوظ نشود و شاید درست نتوانسته
باشم عرایض خود را برسانم مقصود بنده
این بود که ترتیباتی که در پارلمانهای جاهای
دیگر منظور نظر است و اصول و ترتیب کاملاً
محفوظ میماند متأسفانه روز بروز بواسطه
وضیعت اسف اشتغال این دوره کلاً در مجلس
ملحوظ نشده ماها عده مانده نفر است
مدرس - چهارده نفر است
زعیم -</

دارند که مجلس وضع شده است برای مباحثه و وضع نشده است برای حمله به اشخاص چه آن اشخاص رسمی یا غیر رسمی باشند از همین نقطه نظر است که ماده ۱۲۹ مصرح میدارد:

که اشخاصی که بحیثیت اشخاص رسمی یا غیر رسمی و بالاخره مخصوصاً بدولت توهین کنند آنها مقصر هستند و باید مجازات شوند.

درشق پنجم ماده ۱۲۹ تصریح شده است که الفاظ بد و بالاخره کلماتی که مستفاد از آن هتك شرف و احترام یکی از اعضاء دولت باشد لازم التعقیب است و بنده هم از آقای رئیس تشکر میکنم که این مسئله را رعایت فرمودند و چون علاقه ایشان نسبت بحکومت نظم مجلس پیش از هر چیزی است بنده اخطار میکنم و تقاضای اجرای این ماده را میکنم

مدرس - لفظ بلعیدن بد نیست و شما هم استعمال میکنید.

رئیس - اگر اجازه میفرمائید بنده هم يك پیشنهادی بکنم؟ پیشنهاد ختم جلسه را میکنم این مطالب باشد برای بعد.

جمعی از نمایندگان - صحیح است. مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد.

رئیس مجلس شورای ملی -

مؤتمن الملك

علی اقبال الملك

معظم السلطان

منشی

منشی

جلسه نود و پنجم

صورت مشروح مجلس

یوم سه شنبه بیست و چهارم

قوس یک هزار و سیصد و

سه مطابق نوزدهم شهر

جماد الاولی یک هزار و

سیصد و چهل و سه

مجلس یک ساعت و نیم قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید.

(صورت مجلس یوم یکشنبه بیست و دوم قوس را آقای اقبال الملك قرائت نمودند)

رئیس - آقای شیروانی

(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقا حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - نسبت بصورت جلسه ایرادی نیست.

گفتند - خیر)

رئیس - آقای شیروانی

(اجازه)